

ARTUR CHAMOT

KANCELARIA RADCY PRAWNEGO
I DORADCY PODATKOWEGO

OPINIA PODATKOWA

Połączenie polskich spółek-córek
zagranicznej grupy kapitałowej

(wersja zanonimizowana – fragmenty do publikacji)

1. INFORMACJA O DOKUMENCIE

Niniejszy dokument stanowi skróconą i zanonimizowaną wersję opinii podatkowej sporządzonej w ramach faktycznej praktyki Kancelarii. Opinia oryginalna liczyła kilkadziesiąt stron i obejmowała m.in. szczegółową analizę trzech scenariuszy połączenia spółek (CIT, PCC, VAT), pełną argumentację dotyczącą wymiany udziałów z udziałowcem spoza UE/EOG, porównawczą analizę tarczy podatkowej z uwzględnieniem strat poszczególnych spółek i przepisu art. 7 ust. 3 pkt 7 ustawy o CIT, kompleksową analizę wpływu połączenia na zezwolenie SSE, pełną analizę obowiązków w zakresie cen transferowych oraz analizę MDR.

Imiona, nazwiska, nazwy spółek i grupy kapitałowej, dane teleadresowe, kwoty (przychody, aktywa, straty podatkowe, salda i parametry pożyczek wewnątrzgrupowych), daty oraz numery zezwoleń SSE, a także inne informacje umożliwiające identyfikację Klienta zostały usunięte lub uogólnione. Pominęto pełną argumentację prawną poszczególnych wariantów oraz szczegółową analizę porównawczą scenariuszy. Dokument udostępniany jest wyłącznie w celu prezentacji warsztatu pracy Kancelarii.

Dokument NIE stanowi porady podatkowej dla osób trzecich i nie może być wykorzystany do rozstrzygnięcia ich indywidualnych spraw. Każdy stan faktyczny wymaga odrębnej analizy.

2. STAN FAKTYCZNY

Klient (zagraniczna grupa kapitałowa z siedzibą w Wielkiej Brytanii) planuje uproszczenie struktury organizacyjnej i właścicielskiej polskiej części grupy poprzez połączenie trzech spółek z ograniczoną odpowiedzialnością działających w Polsce. Grupa działa w branży produkcji przemysłowej.

Na potrzeby niniejszego skrótu spółki polskie zostały oznaczone jako:

- Spółka X – spółka, która ma pełnić rolę spółki przejmującej, prowadząca działalność produkcyjną na terenie Specjalnej Strefy Ekonomicznej (dalej: SSE) na podstawie zezwoleń wydanych po 2005 r.;
- Spółka Y – spółka przejmowana, działalność produkcyjna w segmencie specjalistycznym;
- Spółka Z – spółka przejmowana, działalność produkcyjna w segmencie specjalistycznym;
- Wspólnik UK – brytyjska spółka kapitałowa, posiadająca obecnie 100% udziałów we wszystkich trzech spółkach polskich (uprzednio część udziałów posiadał inny podmiot z grupy z siedzibą w Wielkiej Brytanii).

Wszystkie trzy spółki polskie posiadają nierozliczone straty podatkowe z lat ubiegłych (przy czym najistotniejsze co do wartości straty występują w jednej ze spółek przejmowanych). Spółki polskie pozostają w wzajemnych relacjach gospodarczych (wzajemne zobowiązania i wierzycelności). Dwie z polskich spółek mają zaciągnięte u Wspólnika UK pożyczki, które na dzień połączenia nie zostaną spłacone.

Spółka X korzysta ze zwolnienia podatkowego na podstawie zezwolenia SSE (z uwagi na strategiczny charakter informacji szczegóły zezwolenia, w tym daty wydania, wymogi inwestycyjne i zatrudnieniowe, pominięto).

Z informacji uzyskanych od Klienta wynika, że majątek żadnej ze spółek polskich nie składa się w ponad 50% z nieruchomości położonych w Polsce. Dane te zostały oparte o sprawozdania finansowe Klienta i wymagają weryfikacji według stanu na dzień transakcji.

Połączenie ma uzasadnienie ekonomiczne i biznesowe: uproszczenie wielopoziomowej struktury, centralizacja zarządzania i procesów operacyjnych, synergia kosztowa, zwiększenie wiarygodności wobec kontrahentów, a także uporządkowanie zarządzania zadłużeniem wewnątrzgrupowym.

3. ZAKRES ANALIZY

Klient pierwotnie planował połączenie w trybie uproszczonym (bezemisyjnym), o którym mowa w art. 515¹ oraz art. 516 § 6¹ Kodeksu spółek handlowych (dalej: k.s.h.), tj. połączenie spółek posiadających tego samego, jedynego wspólnika („połączenie spółek-siostr”). W toku analizy zidentyfikowano istotne ryzyko podatkowe związane z tym wariantem, w związku z czym wypracowano dwa scenariusze alternatywne. Niniejsze opracowanie obejmuje analizę:

- Scenariusza 1 – pierwotnego (połączenie bezemisyjne spółek-siostr w trybie art. 516 § 6¹ k.s.h.);
- Scenariusza 2 – alternatywnego, polegającego na uprzednim aporcie udziałów Spółki Y i Spółki Z do Spółki X, a następnie połączeniu spółki-matki ze spółkami-córkami w trybie art. 492 § 1 pkt 1 w zw. z art. 514 i art. 516 § 6 k.s.h.;
- Scenariusza 3 – alternatywnego, polegającego na klasycznym połączeniu z emisją nowych udziałów Spółki X obejmowanych przez Wspólnika UK.

Każdy ze scenariuszy został oceniony przede wszystkim pod kątem podatku CIT po stronie wszystkich zaangażowanych podmiotów. W końcowej części opracowania przedstawiono skrótowo skutki na gruncie PCC, VAT, cen transferowych i obowiązków sprawozdawczych w zakresie schematów podatkowych (MDR), a także wpływ połączenia na działalność strefową Spółki X i rozliczenie strat.

4. SCENARIUSZ 1 – POŁĄCZENIE BEZEMISYJNE SPÓŁEK-SIÓSTR

4.1 Istota scenariusza

Połączenie miało zostać przeprowadzone w trybie art. 516 § 6¹ k.s.h., tj. bez podwyższenia kapitału zakładowego Spółki X i bez emisji nowych udziałów dla Wspólnika UK – z uwagi na fakt, że wszystkie trzy spółki łączące się mają tego samego, jedynego wspólnika.

4.2 Ryzyko opodatkowania CIT po stronie Spółki X

Kluczowe ryzyko sprowadza się do art. 12 ust. 1 pkt 8d ustawy o CIT. Przepis ten przewiduje powstanie przychodu po stronie spółki przejmującej w wysokości nadwyżki wartości rynkowej majątku spółki przejmowanej nad wartością emisyjną udziałów wydanych wspólnikom spółek łączonych.

Organy podatkowe konsekwentnie przyjmują, że przy połączeniu bezemisyjnym, w którym udziały w ogóle nie są wydawane, „wartość emisyjna” wynosi 0, a w konsekwencji cała wartość rynkowa przejmowanego majątku stanowi przychód spółki przejmującej. Stanowisko to znalazło wyraz w licznych interpretacjach indywidualnych Dyrektora Krajowej Informacji Skarbowej (m.in. z 21 grudnia 2023 r., 0111-KDIB1-1.4010.680.2023.1.AW; z 8 marca 2024 r., 0114-KDIP2-1.4010.5.2024.2.PP; z 7 czerwca 2024 r., 0111-KDIB2-1.4010.81.2024.2.AJ; z 19 listopada 2024 r., 0111-KDIB1-1.4010.541.2024.2.AND).

W orzecznictwie sądów administracyjnych obserwujemy rozbieżność: w wyroku z 25 czerwca 2024 r. (I SA/Wr 104/24) WSA we Wrocławiu zaakceptował podejście organów; przeciwne stanowisko zajęł WSA w Warszawie w wyroku z 10 lipca 2024 r. (III SA/Wa 947/24), wskazując, że skoro przy połączeniu bezemisyjnym nie powstaje żadna „nadwyżka” przysporzenia, której opodatkowaniu służy ten przepis, brak jest podstaw do rozpoznania przychodu.

Wniosek dla Scenariusza 1

Wnioskiem ze Scenariusza 1 jest istotne ryzyko opodatkowania Spółki X stawką CIT 19% liczoną od wartości rynkowej majątku obu spółek przejmowanych. Z uwagi na utrwalone, w przeważającej mierze niekorzystne stanowisko organów podatkowych oraz rozbieżne orzecznictwo, scenariusz ten ocenia się jako wysoce ryzykowny i nie rekomendujemy jego wdrożenia.

5. SCENARIUSZ 2 – APORT UDZIAŁÓW + POŁĄCZENIE SPÓŁKA-MATKA / SPÓŁKI-CÓRKI

5.1 Istota scenariusza

Aby uniknąć ryzyka opodatkowania zidentyfikowanego w Scenariuszu 1, należy doprowadzić do stanu, w którym przed połączeniem Spółka X stanie się jedynym (100%) udziałowcem Spółki Y i Spółki Z. Połączenie zostanie wówczas przeprowadzone w trybie art. 492 § 1 pkt 1 w zw. z art. 514 i art. 516 § 6 k.s.h. (połączenie spółki-matki ze spółkami-córkami).

- Krok 1 – aport udziałów Spółki Y i Spółki Z przez Wspólnika UK do Spółki X (w zamian za podwyższenie kapitału zakładowego Spółki X);
- Krok 2 – połączenie Spółki X (jako spółki przejmującej) ze Spółkami Y i Z (jako spółkami przejmowanymi) w trybie art. 516 § 6 k.s.h.

5.2 Skutki w CIT po stronie Spółki X (Krok 1 – aport)

Zgodnie z art. 12 ust. 4d ustawy o CIT instytucja wymiany udziałów co do zasady wymaga, aby podmioty biorące udział w transakcji podlegały opodatkowaniu w państwie członkowskim UE lub EOG. Wielka Brytania nie spełnia tego warunku, co potwierdziła wprost interpretacja Dyrektora KIS z 13 czerwca 2024 r. (0111-KDIB1-2.4010.189.2024.2.DP) – wydana na tle stanu faktycznego dotyczącego wspólnika spoza UE/EOG.

Niezależnie od tego, w tej samej interpretacji (oraz m.in. w interpretacji z 18 maja 2020 r., 0111-KDIB2-1.4010.24.2020.4.PB) organ wskazał, że dla spółki otrzymującej aport zastosowanie znajdują art. 12 ust. 4 pkt 4 oraz pkt 11 ustawy o CIT – wartość aportu, zarówno w części przeznaczony na kapitał zakładowy, jak i agio, nie stanowi dla niej przychodu.

W rezultacie aport udziałów Spółki Y i Spółki Z do Spółki X jest dla Spółki X neutralny podatkowo na gruncie CIT.

5.3 Skutki w CIT po stronie Wspólnika UK (Krok 1)

Co do zasady wartość rynkowa udziałów wnoszonych aportem stanowiłaby dla Wspólnika UK przychód podatkowy (art. 12 ust. 1 pkt 7 ustawy o CIT). Należy jednak uwzględnić art. 13 umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania pomiędzy Polską a Wielką Brytanią (UPO PL-UK).

Zgodnie z UPO zyski ze zbycia udziałów w spółce mogą podlegać opodatkowaniu w Polsce wyłącznie wtedy, gdy aktywa tej spółki w ponad 50% (bezpośrednio lub pośrednio) składają się z nieruchomości położonych w Polsce. W pozostałych przypadkach opodatkowanie następuje wyłącznie w państwie rezydencji zbywającego (Wielka Brytania). Klient potwierdził, że żadna z polskich spółek nie spełnia tego progu nieruchomościowego (analiza wymaga weryfikacji według stanu bilansu na dzień transakcji).

5.4 Skutki w CIT po stronie Spółek Y i Z (Krok 1)

Wniesienie udziałów Spółek Y i Z do Spółki X jest transakcją zachodzącą wyłącznie po stronie udziałowca (Wspólnika UK). Same spółki, których udziały są wnoszone, nie dokonują zbycia własnych aktywów ani nie otrzymują przysporzenia majątkowego. Po ich stronie nie powstaje ani przychód, ani dochód podlegający opodatkowaniu (zob. interpretacja Dyrektora KIS z 18 listopada 2024 r., 0111-KDIB1-2.4010.532.2024.1.AK).

5.5 Skutki w CIT po stronie wszystkich podmiotów (Krok 2 – połączenie)

W chwili połączenia Spółka X posiada 100% udziałów w Spółkach Y i Z. W takiej sytuacji:

- art. 12 ust. 1 pkt 8c – przychód nie powstaje, jeżeli składniki majątku zostaną przyjęte według ich wartości podatkowej z ksiąg spółek przejmowanych i przypisane do działalności w Polsce (art. 12 ust. 4 pkt 3e);
- art. 12 ust. 1 pkt 8d – przychód nie powstaje, ponieważ przy 100% udziale spółki przejmującej w spółkach przejmowanych nie dochodzi do emisji nowych udziałów;
- art. 12 ust. 1 pkt 8f – przychód nie powstaje, gdy wartość przejmowanego majątku nie przekracza ceny nabycia udziałów przez spółkę przejmującą (przy 100% udziale przepis ten – w świetle wyłączeń – pozostaje w praktyce neutralny);
- art. 12 ust. 1 pkt 8ba – przychód nie powstaje po stronie wspólnika spółki przejmowanej (Spółki X jako jedynego wspólnika Spółek Y i Z), ponieważ nie dochodzi do przydzielenia żadnych udziałów spółki przejmującej.

Powyższe podejście jest jednolicie potwierdzone w praktyce interpretacyjnej (m.in. interpretacje z 5 października 2022 r., 0111-KDIB2-1.4010.448.2022.1.BJ; z 14 października 2022 r., 0111-KDIB2-1.4010.582.2022.2.MKU; z 13 lutego 2024 r., 0111-KDIB1-1.4010.712.2023.2.SG; z 14 czerwca 2024 r., 0111-KDIB1-1.4010.195.2024.2.SH; z 7 czerwca 2024 r., 0111-KDIB2-1.4010.81.2024.2.AJ).

Wniosek dla Scenariusza 2

Scenariusz 2 jest neutralny podatkowo we wszystkich kluczowych aspektach CIT (zarówno na etapie aportu, jak i właściwego połączenia), pod warunkiem zweryfikowania na dzień transakcji, że majątek polskich spółek nie składa się w ponad 50% z nieruchomości.

6. SCENARIUSZ 3 – KLASYCZNE POŁĄCZENIE Z EMISJĄ UDZIAŁÓW

6.1 Istota scenariusza

W tym wariantcie pomijany jest etap aportu. Połączenie następuje w trybie klasycznym (z podwyższeniem kapitału zakładowego Spółki X i emisją nowych udziałów na rzecz Wspólnika UK), w sytuacji, w której przed dniem połączenia Wspólnik UK pozostaje jedynym udziałowcem wszystkich trzech spółek.

6.2 Skutki w CIT po stronie Spółki X

Z uwagi na to, że Spółka X wyemituje nowe udziały, kluczowy staje się art. 12 ust. 1 pkt 8d ustawy o CIT. Jeżeli wartość emisyjna nowych udziałów Spółki X (rozumiana jako wartość nominalna powiększona o agio) zostanie ustalona na poziomie odpowiadającym wartości rynkowej przejmowanego majątku Spółek Y i Z, przychód po stronie Spółki X nie powstaje. Wymaga to jednak rzetelnej wyceny przejmowanego majątku i właściwego ustalenia parytetu wymiany. Stanowisko to potwierdza m.in. interpretacja z 2 września 2024 r. (0111-KDIB2-1.4010.247.2024.3.KK).

6.3 Skutki w CIT po stronie Wspólnika UK

Wartość emisyjna udziałów Spółki X otrzymanych przez Wspólnika UK stanowi co do zasady przychód (art. 12 ust. 1 pkt 8ba ustawy o CIT). Przepis ten może zostać wyłączony na podstawie art. 12 ust. 4 pkt 12, jeżeli łącznie spełnione są warunki: (i) udziały w spółkach przejmowanych nie zostały objęte w wyniku wcześniejszej restrukturyzacji, (ii) wspólnik stosuje zasadę kontynuacji wartości podatkowej otrzymanych udziałów, (iii) połączenie ma uzasadnienie ekonomiczne, (iv) spełnione są kryteria podmiotowe.

Choć Wielka Brytania nie należy do UE/EOG, polska ustawa o CIT (art. 12 ust. 16) obejmuje neutralnością również spółki utworzone według prawa państw wymienionych w załączniku nr 3. Spółki utworzone według prawa Wielkiej Brytanii znajdują się w tym załączniku.

Niezależnie od tego, organy podatkowe konsekwentnie kwalifikują przychód z tytułu otrzymania udziałów spółki przejmującej jako dywidendę na gruncie UPO PL-UK (art. 10 UPO). Przy spełnieniu warunku posiadania co najmniej 10% udziałów w kapitale spółki wypłacającej, przez nieprzerwany okres 24 miesięcy, dywidenda korzysta ze zwolnienia w państwie źródła. W stanie faktycznym Wspólnik UK posiada 100% udziałów Spółki X od ponad 24 miesięcy. Stanowisko potwierdzają m.in. interpretacje z 21 grudnia 2023 r. (0114-KDIP2-1.4010.507.2023.2.JF) oraz z 1 marca 2024 r. (0114-KDIP2-1.4010.625.2023.2.JF).

ARTUR CHAMOT

KANCELARIA RADCY PRAWNEGO
I DORADCY PODATKOWEGO

Wniosek dla Scenariusza 3

Scenariusz 3 jest również w istotnej mierze neutralny podatkowo, jednak wymaga staranności w wycenie przejmowanego majątku i ustaleniu wartości emisyjnej udziałów Spółki X. Drobny błąd w parametryzacji parytetu może doprowadzić do powstania przychodu na podstawie art. 12 ust. 1 pkt 8d.

7. POZOSTAŁE KWESTIE PODATKOWE (SKRÓT)

7.1 Straty podatkowe

Nierozliczone straty Spółek Y i Z nie przejdą na Spółkę X w żadnym ze scenariuszy alternatywnych (art. 7 ust. 3 pkt 4 ustawy o CIT). Co do strat samej Spółki X, należy uwzględnić ryzyko z art. 7 ust. 3 pkt 7 ustawy o CIT – w razie gdy w wyniku przejęcia rzeczywista podstawowa działalność Spółki X ulegnie zmianie (choćby częściowej), Spółka X traci prawo do ich rozliczenia. W orzecznictwie i nowszych interpretacjach (m.in. wyrok WSA w Gliwicach, I SA/GI 511/23; interpretacja z 18 września 2024 r., 0114-KDIP2-1.4010.440.2024.1.MR1) prezentowany jest pogląd, że samo rozszerzenie własnej działalności o aktywność spółki przejmowanej nie wyłącza prawa do rozliczania strat – stanowisko organów nie jest jednak jednolite.

7.2 Specjalna Strefa Ekonomiczna (SSE)

Sam fakt połączenia nie skutkuje automatyczną utratą zezwolenia SSE przez spółkę przejmującą (zob. m.in. interpretacja z 23 stycznia 2015 r., IBPBI/2/423-1332/14/BG). Warunkiem zachowania zwolnienia jest kontynuowanie działalności objętej zezwoleniem na terenie strefy. Należy zachować organizacyjne wyodrębnienie działalności strefowej, gdyż zwolnienie obejmuje wyłącznie dochód z działalności prowadzonej na terenie strefy.

7.3 PCC

Aport udziałów dających większość głosów w spółce kapitałowej do innej spółki kapitałowej jest wyłączony z opodatkowania PCC na podstawie art. 2 pkt 6 lit. c) ustawy o PCC. Sam akt połączenia spółek kapitałowych jest wyłączony z PCC na podstawie art. 2 pkt 6 lit. a) tej ustawy.

7.4 VAT

Aport udziałów jest co do zasady zwolniony z VAT (art. 43 ust. 1 pkt 40a ustawy o VAT) lub wyłączony z opodatkowania jako transakcja niewykonywana w ramach działalności gospodarczej. Połączenie spółek jest traktowane jak zbycie przedsiębiorstwa, do którego nie stosuje się przepisów ustawy o VAT (art. 6 pkt 1 ustawy o VAT).

7.5 Konfuzja wzajemnych zobowiązań i wierzytelności

Wzajemne zobowiązania i wierzytelności łączących się spółek wygasną w wyniku konfuzji (połączenie w jednym podmiocie roli wierzyciela i dłużnika). Konfuzja nie jest umorzeniem zobowiązań w rozumieniu art. 12 ust. 1 pkt 3 lit. a ustawy o CIT i nie powoduje powstania przychodu (m.in. interpretacje z 5 maja 2023 r., 0114-KDIP2-1.4010.133.2023.1.JF; z 28 lutego 2024 r., 0111-KDIB2-1.4010.75.2024.1.KK; z 12 lipca 2024 r., 0111-KDIB2-1.4010.232.2024.1.AJ).

7.6 Ceny transferowe

Aport udziałów oraz samo połączenie mogą być kwalifikowane jako transakcje kontrolowane (art. 11a ust. 1 pkt 6 ustawy o CIT). Jeżeli wartość aportu przekroczy próg 2 000 000 zł, powstanie obowiązek sporządzenia lokalnej dokumentacji cen transferowych (Local File). Połączenie wypełnia także przesłanki restrukturyzacji w rozumieniu rozporządzenia w sprawie cen transferowych. Pożyczki Spółki X i Spółki Z wobec Wspólnika UK mogą rodzić obowiązek dokumentacyjny dla transakcji finansowych przy progu kapitału 10 000 000 zł.

8. WNIOSKI I REKOMENDACJA

Na podstawie przeprowadzonej analizy:

- Scenariusz 1 (połączenie bezemisyjne spółek-siostr) ocenia się jako wysoce ryzykowny – wiąże się z istotnym prawdopodobieństwem powstania przychodu podatkowego w wysokości wartości rynkowej majątku obu spółek przejmowanych (CIT 19%);
- Scenariusz 2 (aport udziałów + połączenie spółka-matka / spółki-córki) jest neutralny podatkowo we wszystkich kluczowych aspektach CIT i rekomendowany jako podstawowy wariant wdrożenia;
- Scenariusz 3 (klasyczne połączenie z emisją udziałów) jest również w istotnej mierze neutralny, ale wrażliwszy na poprawność wyceny majątku i ustalenia wartości emisyjnej udziałów.

Rekomendujemy:

- wybór Scenariusza 2 jako podstawowego sposobu przeprowadzenia restrukturyzacji;
- uprzednie wystąpienie z wnioskiem o wydanie indywidualnej interpretacji podatkowej w zakresie kluczowych skutków na gruncie CIT (w szczególności neutralności aportu i połączenia oraz prawa do rozliczenia strat podatkowych Spółki X po połączeniu);
- zweryfikowanie progu nieruchomościowego z UPO PL-UK na podstawie aktualnych danych bilansowych na dzień transakcji;
- zaplanowanie obowiązków dokumentacyjnych w zakresie cen transferowych oraz raportowania MDR-1 z odpowiednim wyprzedzeniem;
- przeprowadzenie uprzedniej analizy wpływu połączenia na zezwolenie SSE Spółki X (z uwzględnieniem wymogów utrzymania inwestycji).